

Introductie

Toneelgezelschap 't Barre Land, opgericht in 1990 in Utrecht, ontving in de periode 2001 tot en met 2012 structurele subsidie van de overheid, provincie en gemeente. De voorstellingen speelden in de kleine zalen van Nederland en België en in het eigen atelier in Utrecht, de Snijsaal. In 2013 kwam er, ondanks een positieve beoordeling van het FPK, abrupt een eind aan alle financiële ondersteuning en is het gezelschap verhuisd naar Amsterdam.

Aan al ons werk ligt een simpele gedachte ten grondslag: Toneel is ensemblekunst! Vanuit die gedachte hebben wij ons altijd gericht op het vaste ensemble van toneelspelers en op het in continuïteit ontwikkelen van onze toneelstijl en het repertoire. Door het gebrek aan middelen de afgelopen vier jaar is 't Barre Land fundamenteel veranderd. Niet zozeer in de voorstellingen of in het toneel dat het gezelschap wil maken, maar in de vorm van het toneelspelersensemble, in de manier van opereren en in de visie op de toekomst.

Om voorstellingen gerealiseerd te krijgen, zijn we in verschillende samenstellingen volop gaan samenwerken en coproduceren met andere toneelspelers, gezelschappen, schrijvers, muziekensembles en theaters. De afgelopen drie jaar heeft 't Barre Land onder andere gewerkt met Maatschappij Discordia, de Theatergroep, Tijdelijke Samenschooling, De Warme Winkel, Laura Mentink, de IJ-salon, Perdu, Mechanical Duck, Bindervoet & Henkes, Anneke Brassinga, studenten van de HKU en de ATKA (AHK). We hebben 142 avonden opgetreden, 10 nieuwe voorstellingen gemaakt, 2 hoogtepunten uit het repertoire hernomen en de eerste stappen gezet in het internationale circuit met 7 uitverkochte optredens in Théâtre Garonne in Toulouse.

In deze intensieve, ongestructureerde periode lag de focus niet op het in stand houden van het eigen vaste ensemble, maar juist op het opzoeken van (nieuwe) artistieke ontmoetingen met andere gezelschappen en kunstenaars, opererend als een flexibel ensemble. Dit wil het gezelschap doorzetten. De focus voor de komende jaren ligt bij de rol die 't Barre Land speelt als verbindende schakel tussen andere gezelschappen en tussen de toneelscholen en de praktijk van autonome toneelspelers.

Wij zijn wat we doen! Deze aanvraag is in z'n geheel opgebouwd rond concrete plannen. Om vanuit die plannen vervolgens de ideologie, de speelstijl en/of de geschiedenis te omschrijven. Alle plannen die hieronder worden beschreven, zijn ontstaan in de dagelijkse praktijk van het maken en komen voort uit eerdere projecten en ontmoetingen. Wij willen met deze aanvraag de commissieleden deelgenoot maken van ons enthousiasme voor 19 nieuwe plannen, in de hoop dat het FPK de aanvraag zal ondersteunen, om geen andere reden dan dat zij de voorstellingen net zo graag gerealiseerd wil zien als wij!

De Plannen

Uit de vele samenwerkingen die in de introductie kort zijn opgesomd, zijn vier overkoepelende richtingen gegroeid (A-B-C-D), waarin de voorstellingen van 't Barre Land voor de periode 2017-2020 zijn onder te brengen – voor de helderheid van deze aanvraag. Vanwege de beperking aan het woordenaantal worden alleen de plannen voor 2017 en 2018 uitgebreider beschreven.

A. het spelen van klassiek repertoire met pas afgestudeerde toneelspelers:

I. DE MEEUW – Anton Tsjechov

Toneel over toneel! Ten overvloede wederom een nieuwe encenering van A. Tsjechovs 'Meeuw' (1896) waarin geponeerd wordt dat Kostja's zoektocht naar nieuwe vormen in het eerste bedrijf geen achterhoede gevecht is, maar avant-garde; dat Kostja geen slachtoffer is, maar net als Hamlet een vrije denker die door zijn omgeving niet wordt bijgebeend.

De Meeuw wordt zo eenvoudig en zo vrolijk mogelijk gespeeld. Geen getormenteerde personages. Geen tranen of groots drama. Zonder decor. Eenvoudig. Persoonlijk. Omdat mensen gewoonlijk geen helden zijn. Zij zijn bezig met hun dagelijkse beslommingen, ze eten, drinken en slapen en ondertussen bezegelen zij hun lot.

Gorki in een brief aan Tsjechov: 'Weet u wat u aan het doen bent? U vermoordt het realisme. En het zal spoedig dood zijn - morsdood, voor lange tijd. Die vorm heeft zijn tijd gehad - heus! Verder dan u kan niemand gaan over dit pad, niemand kan zo eenvoudig over eenvoudige dingen schrijven als u dat kunt. Na het onbeduidendste verhaal van u lijkt alles grof, niet met een pen geschreven maar met een blok hout. En - vooral - alles lijkt oneenvoudig, d.w.z. onwaarachtig. Dat is zeker. Ja, dus - u zult het realisme mollen. Ik ben daar buitengewoon blij om. Het werd tijd! Weg ermee!'

De Meeuw wordt gemaakt in 'De Keuken' door Yorke Mulder-Bhangoo en Laurine Booij (afgestudeerd aan de HKU in 2015), Vincent van den Berg, Margijn Bosch en Phi Nguyen, in de periode januari-maart 2017.

De Keuken

'De keuken' is een rondtrekkend toneelatelier in samenwerking met Phi Nguyen en Sjim Hendriks. Hendriks is kok, beeldend kunstenaar en voedsel-idealist. Nguyen is toneelspeler en kunstenaar en volgt momenteel de opleiding tot kok op de Hotelschool Ter Duinen. 'De keuken' is een proefstation voor het toneelexperiment, dat in elke (grotere) keuken kan worden opgezet. Waar koken met eenzelfde engagement en esthetische fijnzinnigheid wordt benaderd als toneelspelen. Waar smaken, gedachten, woorden, ingrediënten door spelers en publiek worden geproefd en herkauwd om gaandeweg een nieuwe dis te creëren.

Phi Nguyen werkt samen met Witte van Hulzen en Sander Breure, een duo beeldend kunstenaars. Zij bezitten studio 'De Gieter': 180 vierkante meter met een gloednieuwe keuken in het centrum van Amsterdam. *De Meeuw* zal zijn eerste opvoeringsonderzoek krijgen in deze keuken.

2. AS YOU LIKE IT – William Shakespeare

Het spel dat Shakespeare plaatst in het Ardeense woud is ook voor onze beleving nog uiterst modern geconstrueerd. Niks wordt zwaar of dramatisch opgebouwd, alles is lichtvoetig en spitsvondig, symbolisch en exemplarisch. Er lopen zoveel verschillende figuren rond, die ook nog verschillende rollen aannemen, wat een eindeloze variatie aan reflecties oplevert op liefde, de wereld zoals die is, of zoals we hem zouden wensen – en niet te vergeten op taal en poëzie. Het stuk telt zelfs twee narren, een echte en een melancholicus, die in navolging van die ander ook een gespikkeld narrenpak aantrekt. Maar het onnavolgbare en scherpe taalspel, dat Shakespeare zo kenmerkt – en hem tegelijkertijd zo raadselachtig maakt – wordt door alle figuren in het stuk gehanteerd. En dat maakt deze komedie in onze ogen zo geschikt om binnen een moderne dramaturgie op de planken te brengen als het mooiste exemplaar uit het repertoire van een ware taalkomedie.

As you like it wordt gemaakt door Joep Hendriks, Sam Ghilane (beiden HKU/2016), Vincent van den Berg, Margijn Bosch, Anouk Driessen, Martijn Nieuwerf en Czeslaw de Wijs in de periode mei-september 2018.

HKU / HKA

't Barre Land heeft sinds 2011 een structurele samenwerking met de HKU-acteursopleiding. Elk jaar wordt onder begeleiding van Margijn Bosch een voorstelling gemaakt met derdejaars. Daarnaast worden er dramaturgie-lessen gegeven, audities afgenomen, workshops gegeven. Sinds 2015 is Van den Berg vast docent op de ATKA en begeleidt regelmatig theaterdocenten van de HKA; De Wijs geeft dramaturgie op de regieopleiding (HKA).

De verworvenheden van 26 jaar ervaring worden overgedragen op en ondervraagd door een nieuwe generatie toneelspelers. Wij spreken studenten aan op hun eigen kunstenaarschap. De voorstellingen die op de toneelscholen worden ontwikkeld, zijn hyperpersoonlijk. De speelstijl van 't Barre Land is daarin herkenbaar: het onderzoekende, schetsmatige, speelse karakter van de hardop-denkende-toneelspeler, zowel bewust van de traditie als nieuwsgierig naar nieuwe vormen en abstracties.

In de woorden van Harm van Geel, artistiek directeur van de HKU-acteursopleiding: *'We investeren in de samenwerking met 't Barre Land omdat we noodzaak geven aan de ambachtelijke kant van het toneelspelen gekoppeld aan het werken in een collectieve setting. Deze manier van theater maken valt samen met de visie die we als opleiding belangrijk vinden: Het samenwerken binnen een groep als geheel en verantwoordelijkheid dragen voor dat geheel. De kunstenaar is iemand die zelfstandig nadenkt over zijn drijfveren ten opzichte van hetgeen hij wil maken en en met deze bagage deelneemt aan de groep waarmee hij gezamenlijk iets wil maken. Dit vinden we in de meest pure vorm terug in de werkwijze van 't Barre Land, daarom werken we graag samen en bepalen zij ook weer voor een gedeelte de signatuur van onze opleiding.'*

Samenwerken met studenten is een voortdurend scherpstellen van onze werkwijze en methodiek. Dit zijn wederzijds enerverende ontmoetingen die om een vervolg vragen. Wij vinden het nu meer dan ooit belangrijk om ruimte te bieden aan afgestudeerde spelers die zich na hun school verder willen ontwikkelen vanuit een collectief denken over toneel, als zij zich verwant voelen met ons werk en zich als autonome spelers verder willen bekwamen in de toneelspeelkunst.

3. DODENDANS (1898) – August Strindberg. Van den berg, Bosch en Nieuwerf spelen deze zwartgallige, existentiële dronkenmans-slapstick na een triadisch huwelijk van 25 jaar. Een Zweeds tweeluik over het naturalisme met:

4. BERGMAN, een (gelogen) biografie van de toneelspelers. Op zoek naar de bron van toneelspelen en van Bergman; door Bosch, Mulder-Bhangoo en Van Driesten (HKU/2015).

School-in-Residence

't Barre Land is ook een vaste partner van de School-in-Residence, een initiatief van het Vlaamse gezelschap Comp.Marius. Derdejaars studenten van de kunsthogescholen in België verlaten de muren van het schoolgebouw en stappen in de praktijk van een aantal verwante gezelschappen/kunstenaars. Deze hebben op het gebied van tekst en toneelspelen elk hun eigen specialiteit: openluchttheater, klassiek repertoire, eigen teksten, film, documentaire. Een initiatief van Comp.Marius ism Berlin, Martha!tentatief, 't Barre Land, Maaike Neuville, Bas Devos. In 2018 wordt het initiatief ook aangeboden aan de HKA.

Uit de intentieverklaring van Comp.Marius: '*Comp. Marius beschouwt 't Barre Land als één de voornaamste voorvechters van de emancipatie van de toneelspeler en als meesters op het vlak van dramaturgie en het herdefiniëren van theatercodes. 't Barre Land is een belangrijke bron waaruit Comp. Marius haar intellectuele bagage put. Het is dan ook van levensbelang voor de kunst dat zulk een kostbare bronnen niet opdrogen.*'

5. IMMER NOCH STURM (2010) – Peter Handke

Als laatste in de rij voorstellingen met afgestudeerde toneelspelers staat een ambitieuze onderneming gepland: de eerste Nederlandse encenering van *Immer noch Sturm*. Een modern toneelstuk in romanvorm, waarin Handke terugkeert naar z'n geboortegrond in Slovenië. Wondermooi.

B. specifieke coproducties tussen gezelschappen, voortkomend uit de directe wens van individuele spelers om samen te werken:

In 1994 begeleidde Annet Kouwenhoven (Discordia) ons bij het maken van *Baal* van Brecht. Onze eerste samenwerking. Sindsdien is de geschiedenis van 't Barre Land onlosmakelijk verbonden met Maatschappij Discordia. Wij hebben samen voorstellingen gemaakt, in elkaars repertoire gespeeld, oude ondernemingen nieuw leven ingeblazen, nieuwe ondernemingen opgericht, locaties samen ingericht en geprogrammeerd, elkaar wederzijds bijgestaan in nood. Het werken met Discordia heeft ons wezenlijk beïnvloed op het gebied van dramaturgie, esthetiek en ideologie. Dat desondanks de identiteiten en stijlen van de twee gezelschappen zo verschillend zijn gebleven, heeft te maken met verschillen in karakters van de individuele leden, het verschil in generaties en in achtergrond. Maar dat de samenwerking altijd een duidelijke meerwaarde heeft en enerverende voorstellingen oplevert, bewijst de laatste, succesvolle coproductie uit 2014/2015: *Pointless International*.

6. POINTLESS INTERNATIONAL (deel 2) – coproductie met Maatschappij Discordia *Pointless International* is een toegankelijke, Engels gesproken clownsvoorstelling voor volwassen publiek, gebaseerd op een boek met klassieke clownsscènes, opgetekend door Tristan Rémy. *Pointless International* verbindt het beste van het toneel met het beste van het circus! Het is dé ultieme cross-over, en heeft geen equivalent binnen het Nederlandse toneelbestel.

Pointless International (deel 1) is in 2014 met steun van het FPK gemaakt en met veel enthousiasme ontvangen door publiek en recensenten, een 'hit' in het kleine zalen-circuit. December jongstleden stond de voorstelling zeven keer voor een uitverkochte zaal in Toulouse, in Théâtre Garonne. Deel 2 gaat verder waar deel 1 is opgehouden, de voorraad aan acts en clownsscènes is schier onuitputtelijk. Maar voor deel 2 toveren de clowns een zeer speciaal konijn uit hun hoge hoed: Damiaan de Schrijver (tg. STAN), de grootste clown van allemaal, maakt als gastspeler z'n entree!

Pointless International (deel 2) wordt wederom bewust in het Engels gemaakt. Wij zien de voorstelling als een opening naar het internationale circuit. Los van de enerverende kanten van het touren in het buitenland, heeft dit een pragmatisch belang wat betreft onze afzetmarkt en financiën (zie bedrijfsrisico's). Met de nieuwe *Pointless International* willen we de vruchten plukken van onze investeringen. Ook daarom is De Schrijver een welkome gast: STAN heeft een lange internationale traditie en een uitgebreid internationaal netwerk.

7. WEG EN HIER – Ödon von Horvath – coproductie met Tijdelijke Samenschooling
Weg en Hier is een nooit eerder in Nederland opgevoerd stuk van Horvath. Een klucht met zang in twee bedrijven over de absurditeit van de werkelijkheid. *Weg en Hier* speelt zich af tussen twee grensposten van twee landen, die met elkaar verbonden zijn door een houten brug over een rivier. De hoofdpersoon Havlicek wordt het ene land uitgezet en moet het andere land in, dat juridisch gezien zijn vaderland is, maar hij wordt daar niet binnengelaten. Hij zit gevangen op de brug. Ondertussen speelt zich aan beide kanten van de brug het Romeo-en-Julia-thema af en de vele verwarringen en misverstanden leiden – de wetten van de klucht volgend – natuurlijk naar een happy end.

De lichtheid van de klucht is een middel om te kunnen blijven denken, om te kunnen blijven leven. De ernst en de noodzaak is de ondertoon. Over die ondertoon: In 1943 schreef de gevluchte Joodse politieke denker Hannah Arendt in haar essay 'We Refugees': 'We zijn ons huis kwijtgeraakt, en daarmee de vertrouwdheid met het dagelijks leven. We zijn ons werk kwijtgeraakt, en daarmee het vertrouwen dat we enig nut hebben in deze wereld. We zijn onze taal kwijtgeraakt, en daarmee de natuurlijkheid van reageren, de eenvoud van gebaren, de ongedwongen uitdrukking van gevoelens. We hebben onze familieleden in de Poolse getto's achtergelaten en onze beste vrienden zijn vermoord in concentratiekampen – en dat betekent dat ons privéleven verscheurd is.'

Weg en Hier is een coproductie (in 2019) met Tijdelijke Samenschooling uit Rotterdam, dat bestaat uit Michiel Bakker, Carole van Ditzhuyzen en muzikant Stan Vreeken. In hun werk mengen zij maatschappelijk actuele en literaire bronnen met persoonlijke verhalen, thema's en gedachten. In hun voorstellingen is altijd muziek aanwezig als een autonome stem. Ze zijn uitgesproken geëngageerd en begeven zich altijd op de gevaarlijke rand die bestaat tussen echt en nep, tussen waarheid en leugen, tussen openbaar en privé.

Tijdelijke Samenschooling verhoudt zich actief met de vluchtelingen-problematiek en het beleid ten aanzien van asielzoekers. In *Weg en Hier* wordt dit thema nadrukkelijk aan de orde gesteld en vinden we een gedeeld gebied van maatschappelijk engagement en liefde voor repertoire en tekst.

Al vanaf de oprichting van Tijdelijke Samenschooling is 't Barre Land nauw betrokken bij hun voorstellingen, door ruimte en geld beschikbaar te stellen, door spel- en dramaturgische begeleiding. In de intercollectieve samenwerking (zie C.) hebben we in 2014/2015 samen twee voorstellingen gemaakt.

8. FLATERS – André Franquin – coproductie met de Theatertroep

Geïnspireerd op de enorme hoeveelheid flaters van de anti-stripheld Guust, de grootste uitvinder van dingen die niet werken, maken we een verzameling ultra korte performances met vernuftige uitvindingen, veel rommel en weinig woorden, in de onnavolgbare slapstick-stijl van de Theatertroep en 't Barre Land.

De Theatertroep zullen we niet bij de commissie introduceren. Op dit moment ligt er bij het FPK een aanvraag, waarin zij zichzelf met verve presenteren. Leden van 't Barre Land begeleiden voorstellingen van de Theatertroep, spelen in coproducties en treden op tijdens hun beruchte Troupe-en-Nuit-avonden.

De Republiek

De Republiek is een literaire salon in de Balie te Amsterdam, die Discordia al dertig jaar stipt organiseert (10 keer per jaar) en waarin 't Barre Land al vijftien jaar participeert. Altijd inspirerend en gratis toegankelijk voor iedereen die geïnteresseerd is. Daar kwamen we in aanraking met het werk van de unieke schrijver Multatuli...

9. IDEËN, BOEK TWEE – Multatuli – coproductie met Maatschappij Discordia

Alles wat hem onder ogen kwam, heeft Multatuli in zijn 'Ideën' in vraag gesteld, ontleed, bekritiseerd. Het materiaal doet qua omvang en onuitputtelijkheid sterk denken aan Kraus. Soms subtiel, soms grof, maar altijd geniaal. En op de puinhopen van zijn onbarmhartige sloopwerk moest een nieuwe, betere wereld worden gebouwd. De vraag was alleen: hoe? Meer dan honderdvijf jaar later wordt deze vraag opnieuw aan een publiek voorgelegd. Is de vraag relevant?

Een uitgebreidere omschrijving is te lezen op onze website (www.barreland.nl) want 'Ideën' (Boek Eén) is momenteel in voorbereiding en zal première op 17 maart 2016 in Frascati – komt dat zien! Het vervolg, Boek Twee, staat gepland voor februari-april 2018.

10. - CHAMBRE SEPARÉE

Intiem gesprek tussen twee toneelspelers (Bosch en Duijthoff) over de toneelspeelkunst mondt uit in de scheldkannonade op toneel uit *De Liefhebber* (Rijnders).

11. - WACHTEND OP GODOT – Samuel Beckett

Een vluchtelingendrama in komedie-vorm door Lamers en Van den Berg. Nu bijna even actueel en betekenisvol als toen het geschreven werd.

C. intercollectieve samenwerkingen met de Theatertroep, Tijdelijke Samenschooling, Discordia en onafhankelijke toneelspelers

Met steun van het AFK heeft 't Barre Land in seizoen 2014/2015 een bijzonder project kunnen realiseren: *It is a tale told by an idiot*. Het experiment was om een tijdelijk ensemble bijeen te brengen, samengesteld uit drie verwante collectieven, de Theatertroep, Tijdelijke Samenschooling en 't Barre Land, dat een periode zou operen als een groot repertoire-geselschap. Dat wil zeggen, als een groep toneelspelers, die samen tegelijkertijd plannen voorbereiden, vertalen, repeteren en door het land optreden met een gevarieerd en wisselend programma. Het experiment is boven verwachtingen geslaagd en enthousiast ontvangen door toeschouwers, recensenten en programmeurs. In 2017-2020 zullen de collectieven zich jaarlijks aan elkaar verbinden om de volgende stukken voor te bereiden:

12. LOVE FOR LOVE - William Congreve

Nadat in het post-Shakespeare-Engeland alle theaters op last van de zwarte-kousen-politici van Cromwell gesloten waren (1642-1660), vond een wedergeboorte op de Londense plankieren plaats van de komedie, middels de zogenoemde Restoration Comedy. In dat genre was Congreve misschien wel de grootste schrijver van zijn tijd. *Discordia en 't Barre Land* hebben in 1999 diens kroonstuk *The Way of the World* (1700) op de planken gebracht. Nu is het tijd voor zijn meest populaire stuk, *Love for Love*, waarmee in 1695 de moordende concurrentie begon tussen de ensembles die speelden op het West End van die dagen, in de schouwburgen aan Drury Lane en Dorset Gardens.

In de eerste Nederlandse vertaling door Han van der Vegt, gemaakt voor het project 'De Groene Kamer' (zie D.), is *Love for Love* een flitsende komedie van knechten en meesters, van schuldeisers, leningen en erfenissen, van pikante seksuele roddels en chantage, van beroepsouwehoeren en zelfbenoemde grapjassen, kortom: een familie-soap en 'comedy of wit' in één. Door: Heijdenrijk, Kouwenhoven, Teeuwen (Maatschappij Discordia), Duijtshoff, Esser, Visser (Theatertroep), Bakker (Tijdelijke Samenscholing), Bosch, Berg, Driessen, Nieuwerf (Barre Land) in de periode november 2017 t/m januari 2018.

Voor 't Barre Land is repertoire spelen onlosmakelijk verbonden met een groot gezelschap. Een stuk in grote bezetting – zeker in de kleine zaal! – is voor de toeschouwer een overdonderend schouwspel. Zoiets als een bigband of orkest, energiek en verrassend. Een groot ensemble kan aan meerdere stukken tegelijk werken, zowel klassiek als modern, en die afwisseling stimuleert de vitaliteit van de onderneming; zoals ook de ontmoetingen tussen spelers onderling – naast de artistieke uitwisseling – een groot deel van het plezier van het werk is.

In de praktijk van de kleine zaal is het onmogelijk om grote ensembles te financieren vanuit productie-subsidies (ad-hoc), omdat de salariskosten simpelweg te hoog uitvallen ten opzichte van de hoeveelheid publiek die in een kleine zaal past. Maar in de praktijk van structureel gesubsidieerde gezelschappen openen zich mogelijkheden, wanneer de salariskosten middels coproductiebijdragen opgevangen worden. En in dat geval mogen we onszelf en het publiek dit genot toch niet ontzeggen!

13. TUSSEN DE BEDRIJVEN – Czeslaw de Wijs

Het nieuw geschreven stuk *Tussen de bedrijven* speelt tijdens de pauzes van een voorstelling, een idee ontleend aan 'Tussen de bedrijven' van Virginia Woolf. Bij de huidige verheerlijking van het publiek, lijkt het ons zinnig ook het publiek zelf aan het woord te laten. Zij worden ten tonele gevoerd in de pauzes en tijdens de opvoering van 'The Way of the World' van Congreve. Zij bevinden zich in de 'green room', de foyer waar zowel de toeschouwers als de spelers zich ophouden. De 'pauzedialogen' zijn abstracte dialogen waarin wel figuren herkend kunnen worden, maar geen echte hoofdpersonen of plotlijnen zijn. Eerder terugkerende motieven rond onderdrukte seksuele verlangens, verwarring, angst voor de politieke situatie in de wereld, paranoia en oorlogsdreiging, psychische neuroses en hypochondrie.

De schrijver, Czeslaw de Wijs, is – naast toneelspeler – vooral dramaturg. Hij heeft 25 jaar gewerkt en gespeeld bij 't Barre Land, voordat hij in 2015 z'n eerste stuk schreef voor de intercollectieve samenwerking: 'Rijen'. *'humoristisch, slim en speels, impulsief en eigenzinnig (...) en als het om een nieuwe tekst gaat, zoals hier van dramaturg Czeslaw de Wijs, gaat het om een intelligente en frisse tekst, die weliswaar leunt op een klassieker, maar op een vrolijke wijze daarmee aan de haal gaat.'* (Akveld, Parool) *Tussen de bedrijven* wordt in nauwe samenwerking met de spelers geschreven en gemaakt in de periode oktober-december 2018.

14. VERLOREN ILLUSIES – Honoré de Balzac

Eén van de mooiste romans ooit geschreven. Een nauwkeurige, veelkleurige blik op de absurde mechanismen die het literaire, politieke en journalistieke leven bepalen in Parijs, begin negentiende eeuw. Een maatschappijkritiek die meer dan actueel te lezen is, als kritiek op de perverterende werking van de publieke opinie, waar het individu speelbal wordt van een massa-menings-epidemie en de kunstenaar geacht wordt trouw te zijn aan alles, behalve zijn eigen artistieke visie. In oktober-december 2019.

15. DE HERZBERG-TRILOGIE

Er is één project dat we al jarenlang van de grond proberen te krijgen, een diep gekoesterd wens: de Nederlandse première in volledige bezetting van de trilogie *Leedvermaak-Rijgdraad-Simon* van Judith Herzberg: één van de belangrijkste toneelteksten uit het hedendaagse Nederlandse toneelrepertoire. Het sluitstuk, *Simon*, is nog nooit in Nederland opgevoerd! Terwijl de gehele trilogie al een aantal keer in Duitsland is geënceneerd! Dat kunnen we toch niet laten gebeuren! Wij nemen de verantwoordelijkheid op ons om dit project op de kaart te blijven zetten en ten laatste in 2020 gerealiseerd te krijgen.

De Veere (Fin de Saison / Dertien Rijen / The Idiots)

De Belgisch-Nederlandsche Repertoirevereniging 'De Veere' wordt in 1992 opgericht door Discordia, STAN en DitoDito. In 1995 sluit 't Barre Land zich aan. 'De Veere' is een samenkomst van toneelspelers die montage-avonden improviseren met fragmenten uit het repertoire, afgewisseld met acts, in een vast decor (een klassieke V van houten coulissen). Per speelavond doen er zo'n 15-25 spelers mee uit verschillende gezelschappen en generaties. De Veere-avonden zijn spraakmakend, uniek en legendarisch. Vanaf 1998 organiseren Discordia en 't Barre Land 'Fin de Saisons': dagelijkse programmering van repertoire met vele gasten. In 2006 ontwikkelen ze het idee voor een groots vaudeville-gezelschap, 'Dertien Rijen', waarmee ze tot 2012 jaarlijks voorstellingen maken. In 2014 zetten de Theatertroep, Tijdelijke Samenschooling en 't Barre Land een nieuwe intercollectieve samenwerking op poten, onder de interne geuzennaam 'The Idiots', die de komende jaren wordt voortgezet.

Deze korte historische uitweiding laat zien hoe de verschillende ondernemingen organisch uit elkaar voortkomen, vanuit de praktijk en vanuit een continu onderzoek dat steeds teruggrijpt op hetzelfde idee: Om met onafhankelijke toneelateliers en toneelspelers regelmatig samen op te treden, loyaal naar elkaar en vooruit-strevend naar het toneel.

D. literaire programma's die ontwikkeld worden voor het literaire circuit ism Perdu

Na het succes van de programmareeks 'De Groene Kamer' (waarin dichters/vertalers uitgenodigd zijn om toneelwerk te vertalen, dat is uitgegeven en gepresenteerd, in 2015) gaan Perdu, het podium voor experimentele poëzie in Amsterdam, en 't Barre Land hun samenwerking voortzetten met een reeks literaire programma's. Als eerste een avond rond: 16. MOLLY BLOOM, als een voorbereiding op de opvoering van Ulixes, het modernistische meesterwerk van James Joyce uit 1922. Een roman die zich op één dag en in een catalogus van verschillende stijlen afspeelt, met tientallen personages die door de straten van Dublin zwerven. Maar we beginnen met het eind! *Molly Bloom!* De eerste proeve van *Molly Bloom* zal plaatsvinden op 'Bloomsday', 16 juni 2017 in Perdu te Amsterdam, met de assistentie van de vertalers en Joyce-specialisten, Bindervoet en Henkes.

Andere programma's die op stapel staan, zijn uitvoeringen van:

17. WORSTWARD HO (Neerwaarts Hup), Becketts parodie op de vooruitgangsdroom van de populaire musical 'Westward Ho', bewerkt tot een monoloog voor twee toneelspelers.

18. THE CONFIDENCE MAN, Melvilles analyse van en parodie op dat ene woord, waarop ons hele moderne kapitalistische systeem leunt: vertrouwen.

19. BARTLEBY, eveneens van Melville; een vertelling over het stille verzet van een eenling, gesymboliseerd in die ene ongrijpbare, onafgemaakte zin 'ik zou liever niet', die je sprakeloos achterlaat.

De artistieke visie...

De voorstellingen van 't Barre Land zijn een onderzoek naar toneelspelen en naar het wezen van deze tijd. De theatrale ervaring moet recht doen aan de complexiteit van het leven, daarom worden de dingen op het toneel niet simpeler voorgesteld dan ze zijn. 't Barre Land draagt met voorstellingen niet een bepaald politiek standpunt uit, het publiek wordt uitgenodigd zelf te reflecteren. Het gezelschap beschouwt toneel als een belangrijke maatschappelijke en culturele arena, waar alternatieve zienswijzen gezocht en geformuleerd worden.

't Barre Land neemt artistieke risico's, zoekt naar materiaal dat zich nog moet openbaren en verkent de uithoeken van de dramaturgie en het toneelvocabulaire. Voorstellingen zijn denkoefeningen, concentratiemachines, persoonlijke ontmoetingen en belevenissen. Het werk van de toneelspeler bestaat uit het telkens opnieuw creëren en formuleren – of het nou een slapstick is of een filosofische denkbeweging. De toeschouwer wordt meegenomen in de schoonheid van beweging, van taal en gedachten en in het plezier en de vrijheid van het spelen, maar in de vorm voortdurend geconfronteerd met de realiteit van het toneel. En daardoor uitgedaagd de voorstelling actief mee te denken, of letterlijk, 'mee te maken'. Het verhaal is een voertuig en de emotie is een bijzaak, die krijg je erbij kado, in meer of mindere mate, maar daar gaat het niet echt om. Het gaat erom dat het vertellen zélf de kunst is. Het drama zit in de verhouding van de kunstenaar – de toneelspeler in dit geval – ten opzichte van zijn materiaal, zijn onderwerp. De stap op het toneel is het drama, de poging om iets hardop te formuleren is dat ook.

... en de plaatsbepaling

Wij hebben sinds het bestaan van 't Barre Land ons werk gebaseerd op de (toneel)literatuur. Zoals uit de bovenstaande plannen blijkt, houden wij van het spelen en bestuderen van repertoire. Om door middel van de woorden die zijn ontstaan in een tijd die achter ons ligt, beter te snappen waar we nu zijn. Of denken te zijn. Waar we heen gaan, of waar we ver vandaan willen blijven. De opvoering van repertoireteksten kan heel gemakkelijk voorzien in de conventionele en restauratieve behoefte van publiek en toneelproducent. Die neiging is altijd aanwezig geweest, maar juist daarom is het belangrijk dat in het experimentele en kleinschalige toneel, daar waar vernieuwingen tot stand worden gebracht, dit werk bestudeerd blijft worden. Dat we blijven onderzoeken hoe we ons verhouden tot de traditie, die verder ontwikkelen, en er zodoende voor zorgen dat die geen dode letter wordt. 't Barre Land neemt het op zich om die ontwikkeling te blijven stimuleren, door *alle* voorstellingen als samenwerkingen met beginnende toneelspelers en coproducties met verwante gezelschappen te organiseren. Om de praktijk om ons heen te stimuleren, om leven in de brouwerij te brengen met brutale voorstellingen, om te zorgen dat de gezelschappen niet geïsoleerd raken van elkaar en het vakmanschap van toneelspeler wordt doorgegeven, aan elkaar en aan volgende generaties toneelspelers. Die vitaliteit is van levensbelang voor de toneelwereld, en voor een landelijk kunstbeleid is het noodzakelijk, dat het kleinschalige en experimentele toneel in volle omvang naast het grootschalige te zien is.

De commissies van de produktiesubsidies van het FPK beoordeelden 't Barre Land de afgelopen drie jaar voor het onderdeel 'pluriformiteit' consequent met een ruim voldoende, met het argument dat 't Barre Land zich onderscheidt binnen teksttheater 'doordat de groep het onderzoek naar de kunst van het uitvoeren zichtbaar maakt in de voorstellingen.' Maar dat dit niet uniek is, omdat 'een stijgend aantal theatergroepen een vergelijkbaar soort theateraanbod maken.' Wij zijn het daar niet mee eens. Enerzijds wordt het meeste teksttoneel in Nederland niet vanuit het ensemblespel van een toneelspelersgezelschap benaderd, maar vanuit een regieconcept, waarbij het spel ondergeschikt wordt gemaakt aan dat concept van de regisseur – wat een totaal andersoortig toneel oplevert. En anderzijds richten de vergelijkbare theatergroepen (die ook de kunst van het uitvoeren zichtbaar maken) zich weer niet op het spelen van het repertoire, van de oorspronkelijke teksten. Zij spelen nieuwe teksten of laten het repertoire herschrijven tot nieuwe teksten, gebruiken het volledige oeuvre van schrijvers om eigen montagevoorstellingen te maken of deconstrueren de teksten zo, dat de oorspronkelijke teksten niet als zodanig herkenbaar zijn. In het brengen van toneelrepertoire als ensemblekunst is 't Barre Land momenteel in Nederland volstrekt uniek.

Vincent Kouters in de Volkskrant, naar aanleiding van de voorstelling 'Voor Niks Umsonst':
“t Barre Land is een 26 jaar oud acteurscollectief dat graag het nutteloze met het aangename verenigt. Het speelt vaak komedies, kluchten en andere narrenspelen; stukken waarin de kunst van het mislukken wordt gevierd. Clowns zijn het, maar historisch onderlegde clowns. Fysieke slapstick wisselen ze af met verhandelingen over het nut van het nutteloze, ofwel: het belang van kunst.’

Het overzicht en de spreiding van de activiteiten

't Barre Land speelt in de periode 2017-2020 gemiddeld 70 voorstellingen per jaar in de kleine zalen in Nederland en België, te weten: Amsterdam (Frascati Theater en Perdu), Haarlem (De Toneelschuur), Rotterdam (Rotterdamse Schouwburg), Den Haag (Theater aan het Spui), Groningen (Grand Futura), Utrecht (Theater Kikker) en Antwerpen (Monty). Alleen *Pointless International* (deel 2) krijgt een uitgebreidere buitenlandse tournee.

Per seizoen worden de volgende nieuwe voorstellingen gemaakt.

In 2017:

- *De Meeuw* in januari-maart: 16 voorstellingen in Nederland
- *Pointless International* (2) in juni-oktober: 25 voorstellingen in Ned., 12 in buitenland
- *Love for Love* in november-januari (2018): 18 voorstellingen in Ned., 2 in buitenland
- *Molly Bloom* in april-juni: 5 voorstellingen in Nederland

In 2018:

- *Ideën* (2) in februari-april: 20 voorstellingen in Ned., 2 in buitenland
- *As you like it* in mei-september: 18 voorstellingen in Ned.
- *Tussen de Bedrijven* in oktober-december: 20 voorstellingen in Ned., 2 in buitenland

In 2019:

- *Dodendans / Bergman*
- *Weg en Hier*
- *Wachtend op Godot*
- *Verloren Illusies*

In 2020:

- *Immer noch Sturm*
- *Flaters*
- *The Confidence Man*
- *de Herzberg-trilogie*

Vanaf 2016 zal Discordia jaarlijks, aan het eind van het seizoen (mei/juni), een nieuwe reeks van 'De Veere' organiseren, in Frascati en in de Monty, voor een periode van drie weken, waaraan de spelers van 't Barre Land zullen deelnemen.